

Door: Lola Rent

Via mijn computerscherm word ik getuige van de opstand die zich in Griekenland voltrekt na de moord op Alexandros Grigoropoulos in Athene. Elf dagen daarna besluit ik af te reizen naar Griekenland om de antwoorden te vinden op de brandende vragen die ik heb over het hoe en waarom van de opstand. Het onderstaande artikel is geen nieuws, noch is het een analyse daarvan (want daarvan is al genoeg te vinden). Het is een poging meer inzicht te geven in het sociaal/politieke en culturele klimaat waarbinnen deze heeft kunnen plaatsvinden en de beweging die erachter schuilgaat. Het poogt geen 'objectieve' weergave te geven van de gebeurtenissen maar het is geschreven vanuit een hoogst subjectief perspectief en is een samenstelling van interviews die ik hield met mensen uit de anarchistische/anti-autoritaire beweging in Thessaloniki.

Eén van de brandende vragen die ik heb naar aanleiding van de Griekse opstand is de simpele vraag hoe deze opstand zo heeft kunnen ontstaan? Wat is er nodig voor mensen om massaal en als één volk de straten intrekken en dingen in brand steken? Wat maakt het dat de drempel om de politie met molotovcocktails te bekogelen voor de Grieken zoveel lager is dan voor de Nederlanders? Ofwel; welke sociale, politieke, culturele en historische factoren spelen er een rol in het ontstaan van een opstand als deze?

Ik reis af naar de Noord-Griekse stad Thessaloniki. Het is de tweede stad van Griekenland, er wonen één miljoen mensen waarvan een groot deel bestaat uit immigranten en andere minderheden (ouderen, studenten, vluchtelingen...). Na Athene vond in de stad een aantal van de hevigste rellen plaats. In de week volgend op de politimoord op Alexis (zo wordt Alexandros Grigoropoulos ook wel in de volksmond genoemd) trekken mensen de straten in en ontstaan er spontane demonstraties, worden vele faculteiten en scholen bezet. Banken en winkels van multinationals worden vernield en in brand gestoken, Egnatia (één van de twee hoofdstraten in Thessaloniki) wordt geblokkeerd door brandende barricades en politiebureau's worden in brand gestoken.

De theaterschool

Via via kom ik te logeren in de bezette theaterschool in het centrum van de stad. Op de avond van mijn aankomst bestel ik een biertje aan de bar, die voor de gelegenheid -de bezetting- speciaal is ingericht. Ik ga zitten op een stoel om nog wat te typen aan mijn journaal en voor ik het weet ben ik omgeven door een stel dronken Griekse meiden. Ze weten me te vertellen dat de theaterschool een dag na de politimoord bezet is om een plek te bieden voor mensen om samen te komen, te vergaderen, informatie te verschaffen of verkrijgen over de stand van zaken, en om bier te

drinken dus. Vasso en haar vriendinnen vertellen mij: "We kozen de theaterschool uit vanwege diens centrale positie in de stad. Op de campus zouden we meer geïsoleerd zijn en is het moeilijker mensen te bereiken. Het is bezet door mensen voor mensen, we werken samen. Het is een actie tegen de staat. De bezetting gaat door tot minstens 20 januari." Omdat het pand een deel is van de Universiteit heeft het de zogenaamde 'asylum' status, dit betekent dat de politie er onder geen beding mag binnen komen. Hierdoor ontstaat er ruimte voor de gemeenschap en beweging om vrijelijk samen te komen en zichzelf te organiseren. De 'asylum' status geldt op elke Universiteit en wordt verworven in 1973. In dat jaar wordt een populaire volksopstand tegen het dictatoriale Junta regime bloedig neergeslagen door de staat. De opstand begint als studenten demonstratie georganiseerd vanuit de Polytechnische Universiteit in Athene- tezamen met gecoördineerde bezettingen van campussen in Patras en Thessaloniki- en groeit uiteindelijk uit tot een populaire volksopstand die het regime op wankelende voet stelt. Legertanks vallen uiteindelijk de Polytechnische Universiteit in Athene binnen, tientallen demonstranten vinden daarbij de dood, enkele honderden raken gewond en meer dan duizend mensen worden gearresteerd. De opstand leidt uiteindelijk niet tot de val van het regime- dit gebeurt in 1974 wanneer de Turken Griekenland binnenvallen in Cyprus- maar zorgt er wel voor dat de politie en het leger vanaf die dag geen voet meer over de drempel van de Griekse Universiteiten mogen zetten. Ook wordt de studentenopstand wel 'het begin van het einde van het Junta regime' genoemd. Zie ook: <http://ahistoryofgreece.com/november17.htm>

De bezette theaterschool, Thessaloniki

Wanneer ik de avond erop in het rokerige, kleine kantoortje van de theaterschool zit komt Angelos binnen lopen. Hij zag mijn briefje hangen en is bereid om mij meer te vertellen over de opstand in Griekenland en de beweging waar deze opstand uit voortkwam. *Angelos is momenteel werkzaam als advocaat in Thessaloniki en hij maakt deel uit van de 'anti-authoritarian movement', ook wel A.K genaamd. Een beweging die ontstond uit behoefte aan een meer structureel platform voor de verschillende anti-authoritaire groepen in Griekenland. De aanleiding vormde de Eurotop in Porto Karras (in de buurt van Thessaloniki) in 2003.* Angelos neemt plaats en zonder dat ik maar een vraag hoef te stellen begint hij zijn vurige relaas. Gezien ik niet voorbereid ben op een relaas als deze, en ik dus niet beschik over de mogelijkheid de veelheid aan informatie die mij ter oren komt vast te leggen, pak ik snel een pen op en begin ik wat te krabbelen op een papiertje. Angelos praat echter zo snel dat ik maar fragmenten weet te vangen van wat hij vertelt:

“Guidelines were formed and a network of 9 assemblies around 8 cities in Greece was created. The assemblies operate autonomously but not autonomized [...] Core themes: repression and solidarity, liberal reformation of education [...] The movement is still facing the dilemma of the desire of anarchists to purely act according to their own ideology and not cooperate with people w...”

Even later word ik getrakteerd op een hoogst persoonlijke *tour du tourist radicale*. Terwijl wij ons vlug door de straten bewegen vertelt hij mij op een luchtige toon - alsof we het over koetjes en kalfjes hebben- over de strategie van de anarchisten en andere radicalen wanneer zij in de straten van Thessaloniki ten strijde trekken. We slaan een hoek om en passeren het hoofdbureau van de politie, dat sinds het uitbreken van de rellen permanent bewaakt is. Om de hoek staat een gepansterde politiebuis, rond het gebouw zijn hekken geplaatst en voor de ingang staat een groepje stevig bewapende politieagenten wat rond te hangen.

Streets on Fire!

De politiemoord op de 15-jarige jongen kan niet gezien worden als een op zichzelfstaand incident, zoals de autoriteiten graag willen doen geloven. Alexis is het zoveelste slachtoffer van het politiegeweld dat de Griekse samenleving teistert. Sinds 1985 zijn er ongeveer 25 personen gedood door een politiekogel, al ligt dit aantal waarschijnlijk nog een stuk hoger omdat de mensen die onder dubieuze omstandigheden in de gevangenissen overleden niet meeberekend zijn in dit getal. **Vele Grieken, dus niet alleen de minderheden, hebben wel eens te maken gehad met een vorm van politiegeweld.** Eén verklaring hiervoor en voor het geweldadige, repressieve optreden van de politie in het algemeen kan gevonden worden in het historische feit dat de politie in 1974, toen de Junta diens macht over moest dragen aan het parlement, de taak van het leger moest overnemen in het onder de duim houden van het volk. Ook vertelt Angelo mij dat er in Griekenland vrijwel iedere 15 dagen in ieder geval één demonstratie, manifestatie, rel of staking is en dat de politie hierdoor wat prikkelbaar kan zijn. Ook zijn er voorbeelden van gevallen waarin de politie samenwerkt met rechts-extremisten of komt aan het licht dat agenten zelf lid zijn van rechts-extremistische groepen of organisaties. Zoals de moordenaar van Alexis, die lid bleek te zijn van de Golden Dawn groep, een fascistische organisatie.

In de samenleving spelen naast het politieprobleem, de nodige sociaal-economische en politieke problemen die een aanleiding hebben gevormd voor deze opstand. Voor veel mensen is het moeilijk de financiële eindjes aan elkaar te knopen. Sinds de introductie van de moderne democratie in 1974 in Griekenland is er nog steeds sprake van een staat die zichzelf verrijkt ten koste van het volk. ‘Op politiek niveau wordt het land bestuurd door ‘New Democracy’ - een van de oudste parlementaire rechtse partijen, bestaand uit neo-conservatieven, neo-liberalen, fascisten en ‘klassieke’ conservatieven, aan de andere kant heeft het nog een sterke communistische partij,’ aldus Lia. Bedrijven worden geruïneerd door corrupte belastingambtenaren¹ en EU geld verdwijnt voordat het de projecten bereikt waarvoor het bedoeld is. Voor velen is het duidelijk dat de mensen met macht en geld doen wat zij maar willen en dat een hoop geld in de zakken van de politici verdwijnt. Een taxichauffeur zegt: ‘Macht corrumpeert en wanneer je [...] er uiteindelijk geen toeschouwer meer van bent, wordt je er een onderdeel van en zorg je ervoor dat je je deel krijgt.’ (Bron; <http://ahistoryofgreece.com/finalwords.htm>)

De levensstandaard is laag: een standaard loon is ongeveer zevenhonderd euro, terwijl dit bedrag voor de leeftijdscategorie 18-30 nog een stukje lager ligt; rond de zeshonderd euro.

Voor de jeugd is de uitdrukking ‘no future’ een realiteit, zeker als je de pech hebt een kind te zijn van een immigrant.

In *Dromos*, het net geopende sociale centrum voor immigranten en vluchtelingen, kom ik Gazmend te spreken. *Gazmend is een Albanese immigrant. Hij kwam in 1997 naar Griekenland,*

---

¹ Niet dat het ruïneren van bedrijven in zichzelf altijd een kwalijke bezigheid is...

nadat er in Albanië hevige onrusten uitbreken als gevolg van het instorten van de economie. We praten over zijn ervaringen als immigrant in Griekenland en de wet voor immigranten die werd geïntroduceerd in 1998: ‘De wet verbindt het recht op arbeid met je residentiële status. Wanneer je er niet in slaagt om binnen 2 jaar driehonderd arbeidsstempels (gelijk aan driehonderd arbeidsdagen) te behalen, dan wordt je gedeporteerd, zelfs als je al 15 jaar in Griekenland woont en/of maar 1 stempel mist. In de meeste gevallen koop je de ontbrekende stempels want er is een andere wet die immigranten ‘toestaat’ 20% van de stempels te kopen. Op deze manier verdient de staat extra geld aan de immigranten. Daarbij komt dat wanneer je onder de achttien of boven de zestig bent je geen recht op werk of uitkering hebt of heb je zelfs helemaal geen recht om te blijven.’ Ben je een kind van een immigrant dan betekent dit dat je tot je achttiende bij je ouders kunt blijven wonen, maar zodra je achttien wordt moet je terug naar het land waar je ouders vandaan komen en opnieuw een aanvraag doen voor een legale status. Ook als je in Griekenland geboren bent en geen enkele connectie hebt met het land waar je ouders vandaan komen. Toen de wet in 1998 werd ingevoerd hadden de vele (Albaanse, Turkse, Russische, Chinese, Afghaanse...) immigranten de hoop dat deze wet een einde zou maken aan hun onzekere bestaan. De realiteit betekent echter eerder een verslechtering dan een verbetering van hun positie. Een groot deel van de immigranten keert weer terug in de samenleving als ‘illegaal’.

Ook krijg ik Tefik te spreken. *Tefik is een vluchteling uit Turkije. Hij is één van de initiatiefnemers van Dromos en zet zich sinds jaar en dag in voor vluchtelingen en immigranten.* Hij vertelt mij meer over de positie van vluchtelingen in Griekenland: ‘Duizenden Irakezen en Afghanen probeerde asiel te krijgen in de afgelopen jaren, maar de meesten van hen werden [gelijk] gedeporteerd. Wanneer de papieren wel worden onderzocht wordt 99% alsnog afgewezen.’ Griekenland heeft één van de laagste acceptatie getallen van vluchtelingen in de EU. Griekenland houdt zich meestal niet aan de Europese wetgeving voor de rechten van vluchtelingen. Politie en grenspolitie martelen gemakkelijker en

de meeste mensen doen hun ogen dicht voor marteling... Detentiecentra hebben onmenselijke condities hier, zelfs al is er een wetgeving die allerlei 'zogenaamde' wetten kent voor bijvoorbeeld hygiëne, sociale rechten etc."

Lia zegt: "Iedere samenleving die geen andere mensen kan accepteren en hen simpelweg onder controle houdt, onderdrukt en gebruikt, is ziek. De manier waarop Griekenland immigranten en vluchtelingen behandelt die hier een leven op willen bouwen legt haar diep gewortelde racisme bloot, niet alleen in termen van wetgeving. We kunnen geen betere levens voor onszelf claimen als we niet vechten voor de rechten van vluchtelingen, immigranten en andere gemarginaliseerde groepen. Sinds de immigranten begin jaren '90 in grote getalen naar Griekenland kwamen hebben zij voor ons al het vuile werk gedaan en het land voorzien van goedkope arbeid. Zonder hen zou onze samenleving nooit een zulke hoge welvaart hebben kunnen opbouwen en waren bijvoorbeeld de olympische spelen in 2004 nooit mogelijk geweest. De Grieken lijken dit te zijn vergeten. Om een positieve, sociale verandering teweeg te kunnen brengen, moeten we niet alleen de staat en haar instituten aanvallen, maar ook de vijandige houding ten aanzien van gemarginaliseerde mensen in onze samenleving bekritisieren [...] Ook moeten we begrijpen dat er een nieuw kloof is ontstaan in de samenleving tussen autochtonen en immigranten en zelfs tussen geprivilegieerde immigranten en minder geprivilegieerde immigranten. Een voorbeeld hiervan kan gevonden worden in de plaats Manolada waar gewapende Griekse landeigenaren hulp kregen van Albanen in hun strijd tegen 'shantytown' arbeidersplukkers uit Pakistan die om een paar extra euro's durfden te vragen.

Dus in deze context kan de 'december opstand' [...] gezien worden als een krachtig moment in zichzelf, maar kan nog niet beschouwd worden als een echt sociaal veranderingsproces. In andere woorden: 'Aufstand ist unser Argument'. De opstand is een argument in zichzelf. Een erg duidelijke boodschap ging uit van de opstand omdat mensen precies wisten wat ze aanvielen: de symbolen van kapitalisme en de staat. Om die reden behoeven de incidenten (lees: rellen en plunderingen) geen verdere analyse. Het kaart de problemen aan die iedereen ervaart en is een schreeuw om verandering. Het vertelt ons dat mensen bereid zijn om hun afgunst over het onrecht te uiten en hun behoefte aan verandering om te zetten in actie."

De 'minderheden' die tezamen het grootste onderdeel van de Griekse samenleving vormen hebben dus genoeg redenen om boos te zijn. Gevoed door een mix van woede, wanhoop en verdriet trokken de mensen afgelopen maand massaal de straten om de verandering te eisen waarnaar zij verlangen, met de opstand als hun krachtige argument. De golf van nieuwsberichten die er volgde over de opstand sinds deze uitbrak behoeven hier niet herhaald te worden, wel is het de moeite waard een aantal interessante elementen eruit te lichten:

- In de eerste dagen van de opstand zetten mensen zowel in Athene als in Thessaloniki de deuren van huizen, hotels en winkels open voor de (gewonde) demonstranten om zich terug te kunnen trekken, toilet of waterkraan te kunnen gebruiken of om van van kleding te wisselen.
- In een wijk in Athene waar de politie een aantal jaar terug een lid van de Roma gemeenschap vermoordde, liet een grote groep Roma's een brandend busje richting het politiebureau rollen terwijl velen op het gebouw schoten met geweren(!)
- Zelfs in conservatieve dorpen, waar er in 30 jaar geen demonstratie was geweest, gingen de mensen de straat op en werden politiebureau's en banken in brand gestoken..
- Op een bepaald punt waren er 700 scholen en alle(!) Universiteiten bezet in Griekenland.

Volos

Athene

En de Anarchisten?

De Griekse (radikaal) linkse beweging is een levendig geheel van mensen met de meest uiteenlopende politieke identiteiten en ideologieën. Een mooie illustratie hiervan is mijn wandeling door de stad waarin ik achtereenvolgend een groepje anarchisten, communisten en socialisten tegenkwam, die allemaal hun eigen visie hadden op de al dan niet totale transformatie van het huidige systeem.

De (radikaal) linkse beweging is zo divers dat je daarbinnen kunt spreken van sub-bewegingen en stromingen en deze zijn ook weer op te delen. Zo bestaan er verschillende vormen van anarchisme en anti-autoritaire stromingen in Griekenland. Lia: ‘‘Dit is een relatief volwassen beweging die sinds 1974 (na de val van de Junta dictatuur) groeiende is. Zo zijn er in deze beweging reactionairen, anarcho-syndicalisten en communitarianen te vinden of mensen die zich laten inspireren door de Duitse autonomen en antifascisten of de Italiaanse autonomen en hun klassenstrijd. Naar schatting zijn er doorgaans 5.000 mensen op een bepaalde manier actief in de ‘georganiseerde sociale strijd’. Echter, afgelopen december waren en zijn er ongeveer 30.000 mensen betrokken bij de opstand die zichzelf identificeren met anarchisten of anti-autoritairen. Volgens een opiniepeiling van de krant *Avina* staat 20% van de bevolking² positief tegenover de aanvallen op politiebureau’s. Demonstraties door het gehele land hebben waarschijnlijk het grootst aantal mensen aangetrokken ooit. Op de eerste maandag na de moord vonden er in de verschillende steden en stadjes in Griekenland dynamische en strijdbare demonstraties plaats die tezamen zo’n 100.000 mensen trokken.’’

Thessaloniki

Kayati: ‘‘Het is gebruikelijk voor de verschillende groepen in de Griekse beweging om autoriteit te bekritisieren en de straten in te gaan.’’

---

² Griekenland heeft ongeveer 10 miljoen inwoners

Angelos vertelt mij meer over de concrete doelen van de anarchistisch/anti-autoritaire beweging: ‘‘Het promoten van verzet en solidariteit, het ondersteunen en creëren van structuren vanwaar wij geloven dat ze de kern vormen van vrijheid, verzet en zelf-organisatie. Assemblies in wijken, onafhankelijke vakbonden, studenten syndicalisme, gevangenen ondersteuning, milieu thema’s etc. Het merendeel van de beweging probeert echter gewoon de geest van verzet levend te houden. Weinigen hebben verdere doelen en dat is waarom het merendeel van de acties ofwel solidariteitsacties met sociale klassen zijn (immigranten, arbeiders, studenten, veroordeelden, werkelozen etc.) of directe aanvallen op doelwitten gelinkt aan het systeem (banken, politie, de media). Er bestaat de hoop dat we nu de sociale strijd (in haar geheel) mogen benadrukken, gezien deze opstand ervoor heeft gezorgd dat wij anarchisten dichterbij de samenleving staan. Politieke structuren (federaties) die anarchisten en hun aanhang kunnen organiseren ontbreken en er zijn weinig pogingen om onze positie in de samenleving te versterken [...] Als resultaat worden onze *ideën* dikwijls een onderdeel van de samenleving, terwijl wij- als *politieke beweging*- dit nauwelijks worden. Wanneer wij samenwerken met sociale bewegingen, zal de wat algemene anti-staat houding vervagen en specifieke doelen zullen ontstaan. Al moeten we niet onderschatten dat de Griekse staat zo corrupt, onhandig en ineffectief is dat mensen er sowieso niet veel hoop in leggen.’’

En dan over de rol van ‘de anarchistische beweging’ in deze opstand: ‘‘Opstanden ontstaan niet vanuit politieke ruimten. Ze komen direct voort vanuit de samenleving (Brixton, L.A., de Parijse voorsteden, Griekenland). Wie denkt dat het de anarchisten waren die dit allemaal plande en veroorzaakte? Waren al deze duizenden mensen anarchisten? Nee. Een beweging kan een bedreiging vormen tegen de tijd dat het het een revolutionaire infrastructuur kan beïnvloeden of creëren. Afgezien van de omvang, materiële schade betekent weinig wanneer na een opstand niets is veranderd in de beweging en samenleving. Dan zou het slechts een uitbarsting zijn.’’

In een interview met een radio 1 journalist verklaarde een Griekse professor dat de anarchisten geen serieuze (terroristische) bedreiging vormen voor de staat omdat ze te ‘vaag’ zijn en ‘niet weten wat ze willen.’

Lia's antwoord: “Ja, er is vaagheid te bespeuren wanneer je de anarchisten en anti-autoritair met een telescoop bekijkt. Maar we zouden ons ook af moeten vragen: wat betekent het om te ‘weten wat je wilt’? Weten de neo-liberalen wat ze willen? [...] En ook: welke beweging wist precies wat ze wilde? De enige mensen die van de afwezigheid van vaagheid houden in een sociale beweging zijn de aanhangers van het Bolshevisme, zij die precies denken te weten waar een beweging naartoe geleid zal moeten worden. Gelukkig is dit niet de wereld waarin we vandaag leven. Er kan niet ontkend worden dat de acties geassocieerd met de anarchisten tot nu toe, zeker ook toe behoren aan een grote groep mensen, waaronder ook mensen die niet georganiseerd zijn en geen interesse hebben in publieke acties. [...] Dus als de media dat ‘anarchy’ en ‘vaag’ willen noemen, nu ja...de waarheid is altijd interessanter is het niet?”

Kayati: “We zijn niet zo vaag, we zeggen ‘verspreid macht en verdeel het’. Een samenleving gebaseerd op directe democratie, is wat we willen.”

Flowers grow from burned cities

De vele A-tekens en anarchistische leuzen, afgebrande winkels en kapotte pinautomaten vormen de stille getuigen van de rellen van de afgelopen weken. Het heetst van de strijd lijkt echter voorbij...

Angelos en ik lopen een luxe filmtheater binnen, dat nu voor de gelegenheid bezet is. De hal van het theater zit vol met rokende en drinkende mensen. Ook de filmzaal is volgepakt met mensen, over het podium loopt een straathond. Het is een levendige boel en ik verbaas mij over het gemak waarmee mensen elkaar laten uitpraten en naar elkaar luisteren. “Hoe worden er in assemblies als deze besluiten genomen?” vraag ik aan Angelos. “Niet,” zegt hij, “dit soort assemblies dienen meer voor mensen om samen te komen en te bespreken wat er op hun hart ligt, niet zozeer om besluiten te nemen.” Later leer ik dat dit soort bijeenkomsten ook wel ‘popular assemblies’ worden genoemd. Popular assemblies dienen om de gemeenschap de mogelijkheid te bieden samen te komen om de situatie en de problemen in de samenleving te bespreken en hebben de potentie om een beweging te vormen. De bijeenkomsten die ertoe dienen om de continuïteit van de beweging te waarborgen heten ‘open assemblies’. Ze zijn open voor iedereen, maar gaan in tegenstelling tot de ‘popular assemblies’ uit van de beweging die er al is, niet *alles* kan er besproken worden.

In hun betekenis gaan deze assemblies verder dan de gebruikelijke actievergadering noch functioneren zij als een theekrans voor het volk. Net als de demonstraties en rellen ontstonden deze bijeenkomsten veelal spontaan. Vanuit de as van de deels afgebrande steden ontstond er ruimte voor het volk om bijeen te komen, met elkaar in dialoog te gaan of te discussiëren over de vele problemen in de Griekse samenleving. Sinds december wordt er in de wijk Sykies bijvoorbeeld regelmatig een ‘popular assembly’ gehouden waarin de gemeenschap discussieert over de vernieling van de schadelijke zendmasten van mobiele telefoonbedrijven(!), daar mensen zich realiseren dat het het laten verdwijnen van de ongewenste zendmasten via de legale weg wel heel erg lang kan duren.

Bezeta filmtheater, Thessaloniki

Kayati: “De beweging heeft deze keer de intentie om na te denken over de manier waarop de structuur van de samenleving van binnenuit veranderd kan worden en hoe er een meer solide en constructief alternatief voor het huidige systeem gecreëerd kan worden. We proberen om dit ‘assembly model’ naar een volgend level te tillen door naar verschillende wijken te gaan en daar mensen te stimuleren hun eigen assembly op te zetten.”

Deze ontwikkeling is vrij nieuw in Griekenland daar de rellen en opstanden normaal gesproken gekenmerkt worden door een zogenaamde ‘hit and run’ tactiek. Hiermee wordt bedoeld dat verschillende links radicale groepen los van elkaar korte aanvallen doen op specifieke doelen (banken, politiebureau’s, overheidsgebouwen, multinationals etc.), zich terugtrekken om na een bepaalde tijd weer opnieuw toe te slaan. De links radicale of anarchistische beweging (of daartoe behorende groepen) zijn normaal gesproken wat meer naar binnen gericht. Sommigen bleven liever trouw aan de eigen ideologie dan te streven naar een verbreding van de beweging.

Dani: “het anarchistisch initiatief van Thessaloniki (nu opgegaan in de anti-authoritaire beweging A.K.) had in het verleden een meer gesloten karakter. Ik kan begrijpen waarom mensen kiezen voor een meer gesloten model om zichzelf te organiseren, maar de mate van geslotenheid zou moeten afhangen van de situatie in het sociale landschap. Om die reden zou het onverstandig zijn om op dit moment te kiezen voor een gesloten structuur omdat we onszelf dan zouden isoleren van de mensen die nu in opstand komen.”

Popular assembly, Sykies wijk in Thessaloniki

Van Thessaloniki tot Oaxaca

Sinds de rust, al dan niet tijdelijk, is teruggekeerd in de straten van de Griekse steden en dorpen is het tijd voor bezinning en wordt er nagedacht over hoe het verder moet. Ook zal de komende periode moeten uitwijzen hoe breedgedragen deze sociale opstand werkelijk is. Lia: 'We moeten niet vergeten dat zevenenzestig mensen nog steeds in de gevangenis zitten (waarvan vijftig immigranten). Tweehonderdvijfenvestig mensen zijn nog in afwachting van hun proces voor hun deelname in de 'december opstand'. Het echte werk begint nu en het is de vraag hoe breed de solidariteit naar de gevangenen is. Nu de 'sexy' rellen en plunderingen voorbij zijn en de beweging zich nu terugtrekt om na te denken over hoe verder te gaan als een beweging. Velen zien graag banken vernield en politiebureau's aangevallen, maar veel mensen die in de straten te vinden waren tijdens de rellen zijn er niet per sé klaar voor om op een dieper sociaal/politiek niveau verantwoordelijkheid te nemen. Op dit moment kunnen we nog niet spreken van een populaire beweging, er wacht nog geen institutionele verandering om de hoek. Toen bijvoorbeeld Konstantina Kuneva³ op 23 december werd aangevallen door haar bazen en hun misdadige vrienden met zwavelzuur, werd er niet zoveel amok gemaakt. Dit soort geweld tegen een persoon die tegelijkertijd een vechter, een vrouw en een immigrant is, bracht niet de massa's op straat (m.u.v bepaalde kleine

---

³ Konstantina Kuneva is een Bulgaarse migrantenarbeider in Athene. Ze is een voorvechtster van een betere positie van migrantenarbeiders en is secretaris van de 'Union of Housekeepers and Cleaners', één van de meest actieve vakbonden binnen de sector van het zogenaamd 'precair werk'.

vakbondsgroepen buiten het officiële vakbondscircuit , anarchisten en anti-autoritair)...Geen massale rellen meer...”

Ik ben optimistisch over het feit dat de (anti-autoritair) beweging meer serieuze dingen doet, zoals zich verbinden met het volk door plekken te openen voor populaire assemblies, maar ik weet nog niet waar dit naartoe zal leiden, noch kunnen we een theorie verzinnen over de situatie. Er is geen sprake van een revolutie zoals in Oaxaca bijvoorbeeld, waar mensen [...] er grotendeels in slaagden om een compleet nieuwe samenleving in te richten gebaseerd op een basis democratisch model met zelf gedraaide scholen, kapperszaken, tuinen, medische centra etc. Ik was geraakt toen ik las over de internationale solidariteit met onze strijd, en meer specifiek door de solidariteit van de Mexicanen en Russen omdat wij, in tegenstelling tot hun, in een behoorlijk geprivilegeerde maatschappij leven en niet eens in de buurt komen van het niveau van staatsrepressie en armoede die [...] zij tegenkomen in hun leven. Je weet, zonder geld en werk leven in Thessaloniki als je een jonge student bent is zo slecht nog niet. Je kunt altijd naar je oma of ander familielid gaan voor wat voedsel- de Griekse familie is nog steeds vrij hecht- en op een andere wijze je weg vinden in de samenleving. Veel mensen hebben deze mogelijkheden niet noch zouden ze ervoor kiezen zo te leven omdat ze de luxe niet hebben dergelijke keuzes te kunnen maken. Wij wel. Wij hebben onze kraakpanden en sociale centra, onze ‘lifestyles’ en consumenten variëteiten...

Brandbommen en paplepels

Op nieuwjaarsnacht krijg ik toch nog de kans om een Griekse rel mee te maken, of beter gezegd: een Grieks *relletje*. Als mijn vrienden en ik onderweg naar het verzamelpunt de weg vragen, vraagt onze wegwijzer: “Jullie gaan zeker rellen?”

Een half uur na middernacht verzamelt zich een groep mensen achter het Kamara plein. Wat de bedoeling is van deze groep mensen weten we niet precies, maar we hebben onze vermoedens. Een aantal meter van de verzamelplek staat een afvalcontainer hevig te branden. Na een uurtje vetrekt de stoet in de richting van Egnatía, eenmaal daar aangekomen wordt de straat geblokkeerd door omgegooide afvalcontainers die in brand gestoken worden. Wanneer de auto’s op nonchalante wijze rechtsomkeerd maken hebben we vrij spel en vertrekt de stoet richting het ‘*shopping district*’. Al snel sneuvelen er een paar ruiten, ik hoor een klap gevolgd door glasgerinkel. De eerste golf van adrenaline gaat door mijn lijf en er verschijnt een glimlach op mijn gezicht. Het zijn dit soort momenten die maken dat ik voel dat ik leef, dat ik een onderdeel ben van iets moois, dat ik omgeven ben door mensen die bereid zijn om de symbolen van onderdrukking en macht kapot te maken, mensen die strijden voor iets mooiers dan de puinhoop waarin we nu leven...Als ik het gevoel van vrijheid zou moeten omschrijven, dan komt dit in de buurt...

We krijgen ongeveer een half uur de tijd, dan begint de penetrante geur van traangas onze neusgaten binnen te dringen en doemt er achter ons een groepje ME’ers op. We beginnen als een gek te rennen en al gauw kom ik tot de conclusie dat ik echt iets aan mijn conditie moet doen. Onderweg verlies ik mijn schoen en ren ik op één sok verder. De tamelijk eenvoudige ‘interventie’ door de politie maakt een einde aan ons relletje. We haasten ons naar de theaterschool, die nog steeds bezet is, en vinden daar ons veilig onderkomen. Het groepje ME’ers blijft op een afstandje staan en begint met het terugzetten van de containers...Wat mij opvalt aan de reacties van de andere mensen in de straat en van de vele mensen die ik hier sprak, is dat het fenomeen van ‘de rel’ grotendeels geaccepteerd is als een onderdeel van de Griekse samenleving. Zelfs de staat en haar politieapparaat hebben een tamelijk gelaten houding ten aanzien van dit fenomeen, getuige het feit dat er hier in Thessaloniki niemand(!) werd opgepakt tijdens de

‘december opstand’ en het feit dat de links radicale beweging sindsdien veelal met rust wordt gelaten. Het merendeel van de mensen die elders in Griekenland werd opgepakt is immigrant of behoort toe aan een andere minderheid... Ook tijdens ons relletje deed de politie geen enkele poging mensen te arresteren. Sinds de beschieting op de twee politieagenten in Athene <http://www.indymedia.nl/nl/2009/01/56832.shtml> wordt er door sommigen echter gevreesd voor een kentering in deze situatie...

Wanneer ik een dag later een beetje zit bij te komen, zie ik in de krant een foto van twee Palestijnse kinderen die molotovcocktails gooien. Ik bedenk me dat voor zoveel mensen op deze planeet de (gewapende) strijd tot de dagelijkse realiteit behoort en dat er voor hen weinig romantiek uitgaat van het gooien van een steen of brandbom. Ik word geconfronteerd met mijn eigen blanke privilege, veroorzaakt door het gegeven dat ik in Nederland geboren ben. Ik realiseer me dat ik een kind ben van een samenleving die heeft gekozen voor het ‘poldermodel’ om haar problemen en conflicten op te lossen en dat het gevoel om ergens voor te hoeven vechten er met de paplepel uit geslagen werd...

Black angel, Athene

Tot slot

De ‘december opstand’ wordt door sommigen gezien als een massale, populaire opstand. ‘‘Zodra het nieuws uitbrak dat een politieagent een 15-jaar oude jongen in koele bloede doodschoot, zette mensen hun eigen problemen en belangen opzij voor een paar weken om de straten op te gaan. Dit gegeven geeft deze opstand een revolutionair karakter,’’ zegt Lia. De mensen in de straat waren daar niet enkel als ‘studenten’, ‘arbeiders’ of als ‘linkse partijen’, ook al is dit wat de media graag doet: het indelen van mensen in categorieën door ze een gezette identiteit toe te bedelen. Wanneer je voorbij je eigen identiteit (al dan niet gekoppeld aan je beroep) kunt gaan, dan ben je in staat om vrij van eigen belang beslissingen te nemen. ‘‘

Bronnen

Lia
Angelos
Danis
Kayati
Vasso and friends
Tefik
Gazmend
Manólis

www.ahistoryofgreece.com

Links

Anarchisten (over de Griekse opstand)

www.resistance2003.gr *Website of the anti-authoritarian movement in Greece*
<http://anarchiststrategy.blogspot.com>
<http://www.occupiedlondon.org/blog/>
<http://greeceriots.blogspot.com/>
<http://slackbastard.anarchobase.com/>
<http://teacherdudebbq.blogspot.com/>

Bezettingen in Thessaloniki

<http://katalipsixolistheatrou.blogspot.com>

Blog van de 'bezette theaterschool' assembly in Thessaloniki, met informatie in het Engels+ een boel links naar gerelateerde blogs en websites.

<http://katalipsiergatikoukentrou.blogspot.com/>

Blog van de het bezette vakbondsgebouw dat op 30 December bezet werd in solidariteit met Konstantina Kanuva en als actie tegen de lakse houding van de vakbond in het verbeteren van de positie van de arbeider. Het functioneert als informatie-/verzamelplek voor de beweging als ondersteuning voor de voortgaande strijd.

Indymedia

www.athens.indymedia.org
www.indymedia.org
www.indymedia.nl

Over de geïnterviewden

Lia

Lia onderwijst kunstgeschiedenis en is onderdeel van het Clandestina informatie netwerk voor immigranten en vluchtelingen, dat gefundeerd is in de website www.clandestina.org.

De website heeft ten doel heeft het verspreiden van informatie over de aspecten van de Europese genocide van immigranten en vluchtelingen, de situatie van immigranten in Fort Europa en in het bijzonder Griekenland en over de strijd van de immigranten, vluchtelingen en de solidariteitsbeweging. De website is inmiddels vertaald in het Grieks, Turks, Albaans, Russisch/Ukraiëns, Engels en binnenkort ook in het Duits.

Kayati

Kayati is een communalist uit Thessaloniki.

Hij studeert en houdt van piano spelen. Hij zit niet in een band, maar hij heeft wel een cd die fungeert als een band wanneer hij op 'play' drukt. Dit is handig want een cd neemt niet zoveel tijd in beslag als een band. Nog nooit van communalisme gehoord? Ga dan eens dan naar deze ietwat vage website: <http://www.communalism.com>

Angelos

Angelos is momenteel werkzaam als advocaat in Thessaloniki en ook hij maakt deel uit van de 'anti-autoritaire beweging A.K. Een beweging die ontstond uit behoefte aan een meer structureel platform voor de verschillende anti-autoritaire groepen in Griekenland. De aanleiding vormde de Eurotop in Porto Karras (in de buurt van Thessaloniki) in 2003.

Gazmend

Gazmend is een Albaanse immigrant. Hij reisde te voet van Albanië naar Griekenland in 1997 toen het land in een economische crisis verkeerde en en als gevolg daarvan de gewapende strijd uitbrak. Hij woont momenteel in Thessaloniki en zet zich nu sinds jaren in voor andere immigranten. Hij verbonden aan een forum dat zich inzet voor Albanen met of zonder papieren. Het forum bestond eerst uit een diversiteit aan verschillende linkse groepen met verschillende politieke ideeën, maar bestaat vandaag de dag uit meer radicale jeugdgroepen. Activiteiten van het forum: o.a. hulp bieden bij rechtzaken en demonstraties, manifestaties, filmavonden en protestacties organiseren.

Tefik

Tefik is een vluchteling uit Turkije. Hij woont in Thessaloniki en strijd voor een betere positie van mede-vluchtelingen in Griekenland. Zo was hij één van de initiatiefnemers van *Dromos* en is hij een onderdeel van een netwerk van mensen dat allerlei vormen van hulp geeft aan vluchtelingen, van slaapplekken tot juridische hulp. Hij roept iedereen op om dit ook te doen, bijvoorbeeld door een bijdrage te leveren aan de website: www.clandestina.org

Danis

Danis werkt hard aan het updaten van de blog van de bezette theaterschool...
Hij is onderdeel van A.K., de anti-autoritaire beweging in Griekenland...

